

13. Jauniešu Saeimas

DEKLARĀCIJA

13. Jauniešu Saeima **nolemj**, ka nepieciešams:

attiecībā uz **izglītību**:

- 1) stiprināt izglītojamo mentālo veselību un labbūtību, attīstot emocionālā un psiholoģiskā atbalsta sistēmas;
- 2) veicināt izglītojamo patstāvību, ieviešot elastīgākus mācību organizācijas principus vidējās izglītības posmā;
- 3) nodrošināt jauniešiem regulāras un jēgpilnas iespējas iesaistīties lēmumu pieņemšanas procesos un garantēt viņu viedokļa uzklaušāšanu;

attiecībā uz **valsts pārvaldi**:

- 4) pilnveidot vēlēšanu procesa tiesisko regulējumu, paredzot iespēju vēlēšanu iecirkņu komisiju darbā iesaistīt arī tos Latvijas Republikas pilsoņus no 18 gadu vecuma, kuri turpina iegūt vispārējo vai profesionālo vidējo izglītību. Pamatojoties uz 13. Jauniešu Saeimas lēmumu, aicināt 14. Saeimas atbildīgo komisiju iniciēt attiecīgus grozījumus Pašvaldības vēlēšanu komisiju un vēlēšanu iecirkņu komisiju likumā un virzīt tos izskatīšanai Saeimā;
- 5) aicināt Izglītības un zinātnes ministriju pilnveidot izglītības saturu vispārējās un profesionālās izglītības iestādēs, nodrošinot vecumposmam atbilstošu, sistemātisku pilsoniskās un politiskās pratības attīstību, tostarp paredzot vēlēšanu simulāciju īstenošanu, veicinot vēlēšanu debašu organizēšanu, kā arī izstrādājot mācību saturu par demokrātijas principiem, sabiedrības līdzdalības nozīmi un vēlēšanu procesa lomu demokrātiskā valstī. Vienlaikus aicināt Latvijas Pašvaldību savienību izvērtēt iespēju minētos izglītošanas principus ieviest kā labās prakses piemēru pašvaldībās;

attiecībā uz **medijpratību**:

- 6) izveidot sabiedrībai saprotamu digitālo platformu, kurā varētu interaktīvā veidā, izmantojot simulācijas un praktiskus uzdevumus, mācīties atpazīt krāpniecības metodes, tostarp pikšķerēšanu, manipulācijas tiešsaistē, un rūpēties par parolu drošību. Organizēt visaptverošu informatīvo kampaņu (tai skaitā presē, radio un citos plašsaziņas līdzekļos) minētajā platformā iekļautās informācijas izplatīšanai. Nodrošināt iedzīvotājiem iespēju ziņot par krāpnieciskām vietnēm un saitēm, veidot to identificēšanai un bloķēšanai nepieciešamo datubāzi, kā arī

- attīstīt institūciju sadarbību un ar krāpniecības gadījumiem saistītās informācijas apmaiņu valsts un starptautiskā līmenī;
- 7) nodrošināt jauniešiem anonīmu palīdzību un atbalstu kibermobinga, aizskarošu komentāru un citu digitālās saziņas problēmu gadījumos, kā arī izstrādāt citus risinājumus, kas mazinātu sociālo tīklu negatīvo ietekmi uz jauniešu uztveri, uzmanību, emocionālo labsajūtu un drošību. Pievērst uzmanību vervēšanas, ekspluatācijas un maldinošu piedāvājumu riskiem internetā. Nodrošināt skaidru mākslīgā intelekta radītā satura marķēšanu;
 - 8) ieviest pēc izvēles pieejamas medijpratības nodarbības, kurās jaunieši mācītos pārbaudīt informācijas avotus, atpazīt viltus ziņas, dezinformāciju un manipulācijas, kā arī analizēt sociālo tīklu saturu un informāciju par sabiedriskiem un politiskiem notikumiem. Nodrošināt mācību saturu un materiālus par informācijas ticamības, pierādāmības un faktoloģiskās pamatotības vērtēšanu;

attiecībā uz **aizsardzību**:

- 9) stiprināt Baltijas jūras drošības infrastruktūru. Latvijai jāstiprina Baltijas jūras kritiskās infrastruktūras, kuģošanas un tirdzniecības ceļu drošība, jāuzlabo jūras telpas uzraudzība, kā arī jāstiprina drošības, robežsardzes un ostu dienestu sadarbība, lai savlaicīgi identificētu riskus un nodrošinātu stabilu un drošu jūras satiksmi Latvijas jūras teritorijā;
- 10) palielināt Valsts aizsardzības dienesta kapacitāti, nodrošinot cilvēktiesībās balstītu pieeju un proporcionalitāti, saglabājot sieviešu brīvprātīgas līdzdalības principu un modernizējot veselības prasības, lai novērstu motivētu jauniešu nepamatotu izslēgšanu no dienesta un drošības struktūrām.

14. Saeimas priekšsēdētāja

Daiga Mieriņa

Latvijas Republikas Saeimas namā
Rīgā 2026. gada 24. aprīlī